

Formidling

Dette er så i sagens natur årets sidste klumme. Og jeg vil gerne have lov til at starte med lidt nørdet, men alligevel helt essentielt, nemlig formidling. Så tilgiv venligst, hvis de næste mange linjer er af en mere filosofisk karakter.

Som klummeskribent jagter man jo emner hist og her, primært på diverse netsider. Og på en af de landsdækkende aviser stødte jeg tilfældigvis på en artikel, som absolut intet har med fodbold at gøre. Det handlede om en dr.jur. og professor, som – hvis vedkommende ellers er citeret korrekt – udtaler 'Jeg skriver ikke for folket. Det har aldrig interesseret mig.' Fulgt op af 'Hvis du ikke har en juridisk eksamen, vil jeg ikke anbefale dig at læse mine ting'.

Det er jo et eller andet sted fair nok, for man vælger selv sit publikum, og enhver form for forskning er selvfølgelig i orden og efter bogen. Jeg kommer selv fra den verden (omend ikke jura), så jeg kender godt problemet. Formuleringen kunne nu godt nok have været heldigere. Men set fra et formidlingsmæssigt synspunkt kan det for mig dog stadig forekomme en anelse arrogant. Det er jo ikke nødvendigvis så svært at prædike for de omvendte – for mig har det altid været meget mere spændende og udfordrende at prøve at udbrede noget nogle gange svært fagligt stof til 'almindelige folk' (hvem de så ellers er), så fagligheden stadig var intakt, men forståeligheden måske klarere for menigmand. Men sådan er vi jo så forskellige, og begge dele kan være lige gode.

Faktisk mener jeg, at det er en rigtig god del sværere at popularisere, så fagligheden stadig er i behold, end at skrive mere eller mindre indforstået til fagfæller. Det første har været mit mål siden 1977, hvor jeg trådte ind i dommerinstruktørbranchen. Og lige det er formålet med denne klumme – at få fodboldloven og dens anvendelse i praksis ud over rampen til de helt almindelige læsere, fans, spillere, klubber, medier, whatever. Så derfor er jeg stadig stolt af princippet, der ligger bag klummen – og det kommer jeg ikke til at fravige.

At jeg så også får en del henvendelser fra dommerkolleger – nuværende eller forhenværende, er en anden historie, men helt naturligt fagligt – men det centrale for mig er at prøve at forklare hvorfor dommeren gør, som han gør. Så må jeg tage med, at der lejlighedsvis er en fan, som bestemt ikke er enig i min udlægning af teksten. Fodbold er følelser – jeg er bare ham den kedelige og kliniske.

Nu hvor jeg er igang med formidling, er interviews en hel disciplin for sig. Uanset hvor meget man har aftalt spørgsmål på forhånd, kan der pludselig dukke svar op, der fører ud ad en anden sti end oprindelig tiltænkt. Eller der kan dukke ting op udefra, som pludselig ændrer tingene, for verden står jo ikke stille imens. Af samme grund indskærper vi altid for vores dommere, at de – hvis de vil udtale sig til TV efter en kamp – aldrig må udtale sig om klip, som de ikke har set i forvejen. Der må ikke komme grimme overraskelser på direkte TV. Hvilket jeg selv i fin stil kom til at overtræde for en håndfuld år siden i forbindelse med en Champions League-kamp, da jeg blev fanget på det forkerte ben på vej hjem fra en forestilling i Operaen og skulle direkte igennem til studiet på telefon kort før midnat for at se på en enkelt situation, som eksperterne ikke var helt enige om. Det var heldigvis til at have med at gøre, og jeg overlevede – men jeg gør det aldrig igen. Jeg improviserer glad og gerne til foredrag rundt omkring – men direkte TV er en anderledes alvorlig sag.

Jeg oplever stadig, at der er frygtelig mange misopfattelser og en god del folkeovertro rundt omkring. Og så tror da pokker, at det kan være svært at være dommer. Jeg har gennem mange år haft fornøjelsen (og det er det virkelig) af at undervise kommende A-trænere, som skal bestå en dommereksamen som en del af uddannelsen. Her taler vi typisk om spillere, som har været aktive i mange år, og mange af dem på virkelig højt niveau. Jeg indleder altid med at sige, at dette kursus selvfølgelig handler om indlæring – men nok så meget som aflæring, nemlig det, som man tror, at man ved. Og jeg har gennem årene oplevet rigtig mange aha-oplevelser. Det rigtig sjove er, at nogle af de spillere, som i den grad har været banditter på banen, faktisk viser sig at være yderst søde, sympatiske og nysgerrige mennesker, når man møder dem i en læringssituation.

Når jeg er i mit onde lune, kan jeg finde på at sige, at fodbold formentlig er det eneste spil på jorden, hvor man kan være aktiv deltager uden at kende reglerne. Selv i i ludo er du nødt til at vide, hvornår du risikerer at blive slået hjem. I Skotland skal alle ungdomsspillere på kontrakt obligatorisk gennemgå et dommerkursus, så de ved, hvad de har med at gøre. Det kunne måske være en idé til efterfølgelse herhjemme. Men lige akkurat det er langt uden for min kompetence – hvilket ikke skal forhindre mig i at søsætte ideen.

For nu at slutte året af med noget fagligt, er der kommet spørgsmål fra en af de trofaste skribenter omkring linjedommerens 'sene flag', nu hvor VAR er kommet indover. Lad mig starte med at sige, at 'wait and see' jo har været et mantra for linjedommere gennem mange år. Det er aldrig for sent at tage en offside. Men med VAR er der kommet en ekstra dimension ind.

I den korte udgave vil linjedommeren ved meget snævre vurderinger i angreb, som går direkte mod mål, ikke hæve flaget med det samme, men vil melde 'delay' ind til dommeren på headsettet. Det er et signal om, at der vil komme et flag lige om lidt. Pointen her er, at det jo, hvis flaget var kommet op, spillet afbrudt, og det viste sig, at kendelsen var forkert, ville være umuligt at genskabe angrebet. Hvorimod at hvis bolden endte i mål, vil VAR automatisk checke, og så har vi enten en scoring eller ej. Danmark faldt ved seneste U/21-slutrunde på akkurat sådan en situation, hvor der blev både vinket og fløjtet for tidligt, hvorefter bolden endte i mål. Der var ikke offside – og dommeren valgte i øvrigt at sætte spillet igang ved at lade bolden falde, hvilket er stort set det eneste, der ikke kan lade sig gøre.

Læseren spørger, om linjedommeren ikke bare kunne vinke med det samme, for dommeren er jo ikke forpligtet til at fløjte af den grund. I princippet er det helt korrekt, men det vil give en god del signalforvirring. Der vil stadig være forsvarere, der bremser op, så snart de ser et flag (selv om de burde være klogere), og så har vi en anden form for ballade.

Men det er altså kun ved de helt snævre offside-vurderinger, at dette overhovedet kommer i spil. Ved de første runder ved VM i Rusland (og også lige i starten herhjemme) så vi tilfælde, hvor soleklare offside-positioner på fire eller fem meter blev forsinket. Og det er selvfølgelig ikke meningen. Hvis noget er klart og åbenlyst, er løbet kørt. Det er de situationer, hvor der billedlig talt kræves målfoto, der falder ind under denne praksis. Bemærk i øvrigt, at linjedommerens flag altid vil komme, når først han har meldt 'delay' – også hvis bolden skulle gå til hjørnespark eller andet godt, når først det har vist sig, at angrebet ikke førte til noget direkte målsøgende. For kommer flaget ikke, er det jo linjedommeren, der står som et får og har overset en offside.

Det har været – og er – virkelig et kulturchok for linjedommerne at skulle agere på denne måde. Men VAR er jo et kulturchok for alle – selv om lige akkurat denne del nok er lidt overset i det store billede.

Det har på mange måder været et vildt og kaotisk 2021. Alting presset sammen, hvis ikke turneringer blev suspenderet eller aflyst, på grund af nedlukningen i foråret.

Lad os alle håbe på bedre tider i 2022. Herfra skal der lyde de bedste ønsker om et godt nytår til alle læsere, der har hængt på så langt. Og pas nu godt på hinanden – også til nytårsaften.